

ЖШС «Бопай» б/б

Қ.Н. Губашеваның педагог-психологы 2023-2024 оқу жылының І-жарты жылдығында атқарған жұмыстарының есебі.

2023-2024 оқу жылында алған қойған **мақсатым**: «Сапалы тәрбие беру үшін әлеуметтік-психологиялық жағдай қалыптастыру; білім беру саласында балалардың психологиялық дамуына көмектесу.» Алға қойған мақсатыма жету үшін төмендегі **міндеттерді** өз міндетіме алдым.

1. Мектеп жасына дейінгі балалардың жеке тұлғасын үйлесімді дамытуға арналған қолайлы психологиялық жағдайлар жасау;
2. Балалардың жеке ерекшеліктеріне диагностика жасау, олардың қызығушылықтары мен қабілеттіліктерін айқындау;
3. Баланың жеке тұлғасы дамуындағы мүмкін болатын жағымсыз факторларды аңғару, оларды түзету.
4. Балалардың психологиялық денсаулығын сақтау және нығайту;
5. Педагогтар мен ата-аналардың арасында психологиялық сауаттылықты насихаттау;
6. Балабақшада психологиялық қызметке дұрыс әлеуметтік сұранысты қалыптастыру;
7. Білім беру үдерісінің барлық қатысушыларына уақытылы психологиялық қолдау көрсету.

Жылдық жоспар құрылып, бекітіліп, міндеттер айқындалғаннан кейін жоспарға сүйене отырып, психологиялық қызмет **4 бағытта** жүргізілді.

1. Психологиялық ағарту, алдын-алу (профилактика).
2. Психологиялық диагностика.
3. Психологиялық коррекция және түзету.
4. Психологиялық кеңес беру.

Тұлғалық қасиеттерді дамытуға бағытталған сауықтыру, алдын алу және ағарту, тұлғааралық өзара әрекет ерекшеліктерін, қарым-қатынасын зерттеу, педагогикалық үрдістердегі мәселелерді шешуге көмек беру және кеңес беру жұмыстары тәрбиеленушілермен, тәрбиеші-педагогтармен, ата-аналармен, әкімшілікпен жүргізілді.

Жылдық жоспарға сай **қыркүйек** айында балаларды балабақша өміріне бейімдеу мәселелері бойынша жұмыстар жоспарланды. Мектепке дейінгі білім беру орталығына, «Балапан» тобына жаңадан келген және топтан топқа ауысқан балалардың көңіл-күйінің бірқалыпта болуы қадағаланып, бейімдеу парақшалары толтырылды. Балалардың жанұясымен танысып, отбасының әлеуметтік жағдайын анықтау мақсатында сауалнамалар алынды. «Менің балам», «Менің отбасым» тақырыбында ата-аналарға қысқаша шығарма жазып беру ұсынылды. Ата-аналарға «Балаңыз балабақшаға дайын ба?», «Бопай» балабақшадағы алғашқы күндер» тақырыптарында арнайы психологиялық кеңестер берілді. Балалардың балабақша өміріне бейімделу параметрлері бойынша жүргізілген бақылау нәтижесіне келетін болсақ «Балапан» тобында тізімде 18 бала болды. Бейімдеу дәрежесі жеңіл өтті. Дене денсаулығының көрсеткіштері бойынша балалардың тәбеті, ұйқысы дұрыс болды. Топтың психологиялық бейімделу мониторингінің нәтижесі бойынша 90% жеңіл, 10% орташа деңгейде өтті. Ата-аналарға үйде эмоциялық жағымды ахуал тудыру, үйде балабақша режиміне барынша жақындатылған күн тәртібін сақтау туралы айтылды. Қыркүйек айында топтық ата-аналар жиналыстарында ата-аналармен «Ата-ана баланың алғашқы ұстазы» тақырыбында дөңгелек үстел ұйымдастырылды.

Қазан айында балалардың психологиялық тұрғыдан даму дәрежесінің жеке бағдарлама мен жас шамасына сәйкес келуін анықтау мақсатында «Ақбота», «Айгөлек», «Солнышко» топтарында диагностикалық зерттеу жұмыстары жүргізілді. Балалардың психологиялық дамуының жеке карталары толтырылды.

Диагностика нәтижесі бойынша:

1 Ересек «Ақбота» тобы балаларының жеке психологиялық даму деңгейін анықтау әдістемелері бойынша 21 баланың нәтиже көрсеткіштері төмендігідей болды. Топ бойынша жеке психологиялық даму деңгейі:

Қабылдауы	жоғары - 5 - 42%
	орташадан жоғары – 5-42%
	орташа - 7 - 3%
	орташадан төмен – 3 - 7%
	төмен - 1 - 2%
Зейіні	жоғары – 3 - 15 %
	орташадан жоғары – 2 -10%
	орташа -8 - 40%
	орташадан төмен -4 - 20%
	төмен – 4 - 15%
Жады(есте сақтауы)	жоғары -2 - 10%
	орташадан жоғары - 5 - 42%
	орташа – 7- 3%
	орташадан төмен – 5 - 42%
	төмен – 2 - 10%
Ойлауы	жоғары -2 - 10 %
	орташадан жоғары -3- 15%
	орташа –8 - 26%
	орташадан төмен -5 - 42%
	төмен - 3- 15%
Қиялдауы	жоғары – 5 - 16%
	орташадан жоғары -3 - 10%
	орташа -2 - 44%
	орташадан төмен – 4 - 7%
	төмен – 8 - 23%

Жеке жұмыстар жүргізуге тұратын балалар:

Отар Әмір,Мулдашева Медина

Сараптамалық бағалау жалпы топ бойынша төмендегі көрсеткіштерді көрсетті.

жоғары – 3 – 15%
орташадан жоғары – 3 – 15%
орташа – 7 – 35%
орташадан төмен – 5 – 20%
төмен – 3 – 15%

2.Ортаңғы «Айгөлек» тобы балаларының жеке психологиялық даму деңгейін анықтау әдістемелері бойынша 23 баланың нәтиже көрсеткіштері төмендігідей болды. Топ бойынша жеке психологиялық даму деңгейі:

Қабылдауы	жоғары – 4-23,5%
	орташадан жоғары - 6%
	орташа - 8-47%
	орташадан төмен - 3 - 9%
	төмен - 2-11,8%
Зейіні	жоғары - 6- 17,6%
	орташадан жоғары - 3-17,6%
	орташа - 10-47%
	орташадан төмен - 4 – 17,6%
	төмен - 0%
Жады(есте сақтауы)	жоғары - 4-23,5%
	орташадан жоғары - 2-11,8%

	орташа - 8-47%
	орташадан төмен - 3-17,6%
	төмен - 0 - 0 %
Ойлауы)	жоғары - 5 – 23,5%
	орташадан жоғары - 0 - 0%
	орташа - 10-47%
	орташадан төмен - 6-17,6%
	төмен - 2-11,8%

Жеке жұмыстар жүргізуге тұратын балалар:

Гайсин Рахман, Зайр Каусар

Сараптамалық бағалау жалпы топ бойынша төмендегі көрсеткіштерді көрсетті.

	жоғары - 7 - 22 %
	орташадан жоғары - 4-7,4%
	орташа - 8 - 47%
	орташадан төмен - 3-16,2%
	төмен – 1-7,4%

3. «Солнышко» тобы балаларының жеке психологиялық даму деңгейін анықтау әдістемелері бойынша 25 баланың нәтиже көрсеткіштері төмендігідей болды. Топ бойынша жеке психологиялық даму деңгейі:

Қабылдауы	жоғары – 7-30,4 %
	орташадан жоғары - 3 – 4,3%
	орташа - 9 - 39%
	орташадан төмен - 4 – 17,4%
	төмен - 2 – 8,7%
Зейіні	жоғары – 5 -21,7 %
	орташадан жоғары - 4-17,3%
	орташа - 7 – 30,4%
	орташадан төмен - 6 -17,3%
	төмен - 3 -13%

Жады(есте сақтауы)

(көріп, есте сақтауы)	жоғары – 7 – 30,4%
	орташадан жоғары – 3 - 13%
	орташа – 8-30,4%
	орташадан төмен -5-17,3%
	төмен - 2-8,7%

Ойлауы

	жоғары – 4-17,3%
	орташадан жоғары - 5-21,7%
	орташа - 8-34,8%
	орташадан төмен - 4-17,3%
	төмен - 4-8,7%

Жеке жұмыстар жүргізуге тұратын балалар:Пара Захар, Ерлан Айла, Мельников Михаил

Сараптамалық бағалау жалпы топ бойынша төмендегі көрсеткіштерді көрсетті.

	жоғары – 8 – 25%
	орташадан жоғары – 3-14%
	орташа – 8-34%
	орташадан төмен – 4-17,5%
	төмен – 2-10%

Ескерту: Жалпы балабақша бойынша салыстырғанда ерте жас тобынан ересек тобына қарай балалардың білімі арта түседі, пайыз көрсеткіштері жоғары. Жылмен салыстырғанда кей бір топтарда пайыз көрсеткіштерінің өзгермеуі, топтағы балалардың тізім бойынша тұрақты болмауы, арасында кей бір балалар кетіп қалып, орнына жаңа балалардің келуі себеп болады.

Топқа жаңа келген балалардың бағдарламалық білім меңгеруі төмен көрсеткіш береді.

Психодиагностикалық зерттеу барысында басқа ұлт балаларының тіл жағынан қийналатыны байқалды. Көбінесе балалар үш тілде (қазақ, орыс, ана тілінде) жауап береді. Даму көрсеткіштері төмен болған балалармен жеке жұмыстар жүргізу, көбірек ойындарға қатыстыру туралы тәрбиешілерге ұсыныстар берілді. «Өзекті мәселелерді қарау және балалардың бағдарламаны меңгеруі, диагностика қорытындылары» тақырыбында әкімшілік мүшелері мен топ тәрбиешілері таныстырылып, пікір алмасу өткізілді. Балалардың таным белсенділігін арттыру мақсатында түзету жеке жұмыстары жүргізілді. «Не артық?», «Суреттен не көрдің?», «Айырмашылықтарын тап», «Түсін айт», «Жыл мезгілдерін ата» атты психокоррекциялық ойын-жаттығулар ойнатылды.

Қараша айында тәрбие және білім беру үдерісін анықтау мақсатында тәрбиеші-педагогтардың ашық оқу қызметтеріне, сабақтарына қатысып, психологиялық тұрғыдан талдаулар жасалынды және таңертеңгілік қабылдау кезінде тәрбиешілердің ата-аналармен қарым-қатынасын бақылау жұмыстары жүргізілді. Тәрбиеші-педагогтар арасында «Сенімділік кілті» атты психологиялық тренинг өткізілді

Тренинг мақсаты: Педагогикалық ұжымды ынтымақтастыруға, қарым-қатынас дағдысын дамытуға, өз-өзіне деген сенімділігін, жағымды қатынасты арттыруға, көңіл-күйлерін көтеруге бағытталған. Тренинг жаттығулары педагогтардың бірін-бірі түсінуін, өзін жетілдіру, өзін-өзі тануын дамытады.

Тұлға аралық қарым-қатынасты жақсарту, ұжымда демократиялық деңгейді көтеру.

Міндеттері:

Топта жағымды психологиялық климат қалыптастыру;

Топтасып жұмыс істеу жүйесін әрі қарай дамыту;

Педагогтардың коммуникативтік біліктілігін арттыру.

Тренинг барысы:

1. «Мен және менің сенімділігім» психодиагностикалық жаттығу.

2. «Сенімділік дегеніміз не?»

2.Қыздыру жаттығуы «Өзін-өзі бағалау».

3. «Мен сенімдімін, себебі...» жаттығуы.

4. Өзің туралы мақтау өлең жазу.

5.«Сенімді құлау» жаттығуы,

6.Өзін-өзі тану жаттығуы «Суретті таңдап, мінезінді анықта?»

5.«Су толы тәрелке» жаттығуы,

6.Релаксация «Күн шуақты алаңқай»,

Рефлексия.

Тренингке қатысушылармен тренинг соңында кері байланыс жүргізу мақсатында «Мен нені үйрендім?» деген аяқталмаған сөздер бланкісі берілді:

Мен ... үйрендім

Маған ұнады ...

Мен ... туралы білдім

Мені ... таңғалдырды

Маған ең маңыздысы ... болды.

Маған ұнамады ...

Педагогтар шеңберде тұрып өз ойларымен бөлісті.

Өткізілген жаттығулардың маңызы педагогтарға алға мақсат қойып, мақсатына жету жолында қолдау беретін көмекші іс-әрекеттерді табуда, кедергілерді анықтауда қолдау көрсетеді және кәсіби өсуіне ынталандырады.

Ата-аналар үшін психолог бұрышында «Бала тәрбиелеуде ертегі терапиясының маңызы» тақырыбында атты психологиялық кеңес берілді. Ертегі баланың көңіл-күйі мен адамгершілік қасиеттерін дамытуға әсер ететінін, ертегіні оқытуда оның жанрлық ерекшелігін ескеріп, тәрбиелік мақсатына айырықша көңіл бөлгеніміз жөн екенін, әсіресе,

ертегінің мектеп жасына дейінгі балаға тигізер әсері мол, пайдасы зор екені туралы кеңес берілді

Мектепке дейінгі ұйымдарда түрлі кезеңдерде баланың даму динамикасын есепке алуда, балаға педагогикалық қолдау көрсетуде және балалармен әрі қарай жасайтын жұмыстарына түзету жүргізуде ықпал ететін баланың даму деңгей мониторингін жүргізудің, күтілетін нәтижелер бойынша жасалынатын индикатор бойынша тәрбиешілерге психологиялық көмек берілді және баланың даму мониторингін өткізуде қойылатын талаптармен тәрбиешілермен пікір алмастырылды.

Қараша айында жеке психологиялық даму дәрежесі бойынша жоғары көрсеткіш алған балалар арасында «Ақбота» тобында «Ақылды балапан» зияткерлік сайысы өткізілді. Мақсаты: Балалардың топта өткізіліп жатқан оқу қызметтерінде алған білімдерін тиянақтау, логикалық ойлау қабілетін дамыту, шығармашылықпен еңбек ете білуге, топпен бірлесе отырып жұмыс істей білуге, өз білімдерін көрсете білуге үйрету. Балалардың ойлау қабілетін, ой ұшқырлығын арттыра отырып, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Сайыс өз дәрежесінде өтті, балалар белсенді қатысты. Ересек тобы балаларының бағдарламалық талаптарға сай білімдерінің жеткілікті екені байқалды.

Жыл басында ұжым мүшелерінен ұжымның әлеуметтік психологиялық климатын анықтау, балабақша жұмысының сапасын арттыру жолдарын қарастыру, бағалы пікірлерін ескере отырып, келесі оқу жылына оқу тәрбиелеу жұмыстарын жоспарлау мақсатында сауалнама алынды. Бес ұпайлық жүйедегі баға бойынша балабақшаның әлеуметтік психологиялық климатына қанағаттанғандық деңгейін берілген 18 сұрақ бойынша өз ой-пікірін, әділ бағасын беру ұсынылды

Сауалнама толтырған 27 қызметкер.

Төмендегі бес баллдық жүйедегі бағамен сауалнаманы толтырып беру сұралады.

- 1 – мүлдем қанағаттанбаймын;
- 2 – қанағаттанбаймын деуге де болады;
- 3 – айтуға қиналамын;
- 4 – қанағаттанарлық деседе болады;
- 5 – толық қанағаттанамын.

Сауалнама нәтижесі төмендегі көрсеткішті көрсетті.

№	Сұрақ номері	Қанағаттану дәрежесі				
		1 - %	2 - %	3 - %	4 - %	5 - %
1	Өз мекемеңіздегі оқу тәрбие жұмысыңызға	0	3-11%	3-11%	11-41%	10-37%
2	Сіздің әріптестеріңізбен қарым-қатынасыңызға	0	0	2-7%	10-37%	15-56%
3	Әкімшіліктің сіздің қажеттілігіңізге болған қамқорлығына	1-4%	3-11%	2-7%	9-33%	12-45%
4	Жұмыстағы әріптестеріңіздің көмек беруіне	0	1-4%	1-4%	9-33%	16-59%
5	Ұжымдағы көңіл- күйіңізге	1-4%	0	0	10-37%	16-59%
6	Ұжымдағы мәдениет пен зияткерлікке	0	0	5-18%	10-37%	12-45%
7	Сіздің өтініш пен ұсыныстарыңызға деген әкімшіліктің көз-қарасына	0	2-7%	5-18%	9-33%	11-42%
8	Мәдени іс- шараларға, бірлесіп дем алуына	0	2-7%	3-11%	10-37%	12-45%
9	Сіздің жұмысыңызға берілетін әділ бағаға	0	0	6-22%	9-33%	12-45%
10	Ұжымның еңбекке деген көз қарасы	0	0	4-15%	12-45%	11-42%
11	Жұмыстың ұйымдастыруына және жұмыс тәртібіне	0	0	5-18%	9-33%	13-48%
12	Ұжымның шығармашылық жұмысына	1-4%	1-4%	5-18%	6-22%	14-52%
13	Әкімшілік пен қарым-қатынасыңызға	0	1-4%	2-7%	11-42%	13-48%

14	Ұжым мүшелерінің бірлесіп, келісіп еңбек етуіне	0	0	3-11%	8-30%	16-59%
15	Уақытыңыз бен күшіңіздің тиімді өз мезгілімен жұмсалыуына	1-4%	1-4%	5-18%	6-22%	14-52%
16	Мекеменің материалдық техникалық базасына	1-4%	1-4%	7-26%	8-30%	10-37%
17	Жұмыстағы жасандылық және көз бояушылыққа	2-7%	0	9-33%	10-37%	6-22%
18	Жалақыңызға	1-4%	3-11%	3-11%	9-33%	11-42%
Барлығы:		16	52	255	615	835
Жалпы:		0,9%	2,9%	14,2%	35%	47%

Сараптамалық бағалау бойынша жалпы алғанда, берілген 18 сұрақ нәтижесі төмендегідей пайыз көрсеткіш көрсетті:

- 1 – мүлдем қанағаттанбаймын жауабы бойынша – 0,9%;
- 2 – қанағаттанбаймын деуге де болады жауабы бойынша – 2,9%;
- 3 – айтуға қиналамын деген жауап бойынша – 14,2%;
- 4 – қанағаттанарлық деседе болады жауабы бойынша – 35%;
- 5 – толық қанағаттанамын деген жауап бойынша – 47%;

Диагностика нәтижесі бойынша қауіпті жағдай байқалмады.

(-) – қанағаттану дәрежесі – 3,8%

(+) – қанағаттану дәрежесі – 82%

(^) – ортадағы баға – 14,2%

Сауалнама нәтижелерімен әкімшілік мүшелері мен балабақша қызметкерлері таныстырылды және оны талдау жасалынды.

Педагогикалық ұжымда жағымды әлеуметтік- психологиялық климатты қалыптастыру, әкімшілік мүшелерімен тығыз байланыс жасау бойынша жүргізілетін жұмыстар жалғасын тапсын деген ұсыныс болды.

Оқу жылының екінші жарты жылдығында ортаңғы топтағы балалардың сенсорлық дамуы тексерілді. Тәрбиешілерге ортаңғы «Балапан» топ балаларымен «Бұл не?», «Зат қандай түсте?», «Түрлі-түсті моншақтар» атты сенсорикалық ойын-жаттығулар ойнату ұсынылды. Ортаңғы және естияр топ балаларының сенсорлық дамуы туралы топ тәрбиешілеріне «Дидактикалық ойындар арқылы сенсорлық дамыту» тақырыбында психологиялық кеңес берілді.

Сенсорлық тұрғыдан дамыту балаларды түрлі сенсорлық әсерлермен байытуға бағытталған және қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастырудың базасы болып табылады. Сенсорлық қабілеттерді қалыптастырудың тиімді құралдарының бірі- дидактикалық ойын. Ойын барысында балаларда байқампаздық, зейін, жады, қиял дамиды, қоршаған ортамен өзара әрекеттесу кезінде олар алған әсерлер ретке келеді, сөздік қоры кеңейеді, ойын және оқу дағдыларына ие болады. Осы мазмұнда кеңес барысында тәрбиешілермен пікір алмасу жүргізілді.

Ақпан айында «Ақбота», «Айгөлек», «Солнышко» топтарында «Екі үй», «Теңізге саяхат» әдістемелері арқылы топтың психологиялық климаты анықталды. «Сипайы сөздер», «Айна», «Кім жоқ?» тақырыбында психокоррекциялық ойындар арқылы балаларды бір-бірімен дұрыс қарым-қатынас жасауға үйрету мақсатында ойындар ұйымдастырылды. Топтық ата-аналар жиналысында «Егер балаңызбен ешкім достаспаса...» тақырыбында психологиялық кеңес берілді.

Наурыз айында «Дельфин» бөбекжайының тәрбиешілерінен «Сіз өз тобыңызды және жұмысыңызды жақсы білесіз бе?» атты сауалнама алынды. Тәрбиешілерге өз жұмысына талдау жасау тестісінің ауызша сұрақтарына жауап беру сұралды және бес ұпайлық жүйедегі бағаның қайсысын береді сұрақ бойынша, соны белгілеп беру ұсынылып, өз

жұмысына әділ баға беріп, жетістіктері мен кемшіліктерін анықтауға психологиялық қолдау көрсетілді.

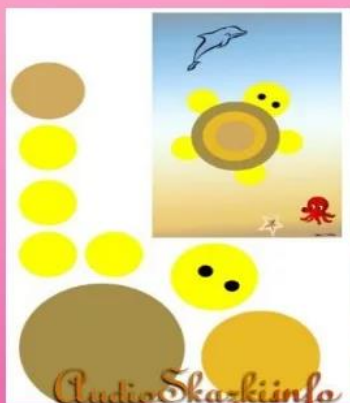
«Солнышко» тобы балаларының мектепке оқуға психологиялық дайындығын анықтау мақсатында тест алынды. «Солнышко» тобы балалары тест алу барысында 100% сұрақтарға толық, дұрыс жауап берді. «Не үшін балалар мектепке барады?» деген сұраққа жасы толып, үлкен болғаны үшін, тағы да көп нәрселер үйрену үшін, білім алу үшін, сауатты жазу, кітап оқу үшін деген жауаптарды берді.

Ата-аналар арасында және жалпы жиналыстарда «Бала тәрбиелеуде ертегі терапиясының маңызы», «Гиперактивті балаға қалай көмектесуге болады» «Бала тәрбиесінде жіберілетін он қателік» тақырыптарында психологиялық кеңестер берілді.

Мамыр айында жалпы балабақша бойынша өткізетін мерекелік іс-шараларға үнемі психологиялық қолдау көрсету деп жоспарлап қойдым.

Жаңа оқу жылында жіберілген қателіктерді жоюп, балабақша жұмысының сапасын арттыру жолдарын қарастырамыз деген ойдамын.

Ойын: «Формасы және сас заттарды тап»

«Менің көңіл күйім»

